

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Quid de inæqualitate graduum sentiendum sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

sect. 7. Tellez disp. 66. Metaphys. sect. 2. Fracostorius lib. de sympathia cap. 6. & quod attinet ad qualitates vniuoce operantes, cuiusmodi sunt lux calor, &c. Compton. disp. 10 de gen. sect. 2. etsi de qualitatibus aut non operatiuis, aut tantum æquiuoce operatiuis aliter sentiat.

CAPVT IV.

Quid de qualitate graduum sentiendum sit?

30. Tertia nostræ sententiæ pars est, intentionem fieri posse per gradus æquales in perfectione, ac verisimillimum esse, ita etiam de facto fieri. Oppones primò: gradus intensiōis sunt diuersæ speciei ob argumenta illa quæ supra capite secundo proposita sunt: at in creatis res diuersæ speciei æquales esse nequeunt: ergo gradus intensiōis æquales esse nequeunt: ergo gradus intensiōis æquales non sunt. Verum maior facillè negari potest ex dictis capite secundo: & vnionem falsam esse in loco constabit.

31. Oppones secundò: vnus gradus caloris omnino æqualis alteri simul cum illo subiectum magis calidum efficit: ergo à fortiori vnus gradus caloris alio maior, ac perfectior subiectum magis calidum efficit: ergo intensio, ac excessus caloris per gradus perfectionis inæqualis optimè explicari potest. Hoc argumentum id tantum probat, fieri posse, vt qualitas per gradus perfectione inæquales intendatur; non verò quod de facto ita vluueniat.

32. Oppones tertio: calor intensus perfectiores operationes, perse loquendo, sortitur, quam calor extensus: siquidem calor intensus ad formam substantialem ignis disponit, ad quam tamen calor quantumlibet extensus disponere nequit: at perfectione effectuum, & operationum perfectionem etiam principiorum metiri solemus: nec alia de causa hominem equo perfectiorem iudicamus. Respondeo, quod calor intensus ad formam substantialem ignis disponat, non à mera eius entitate proficisci, sed ab eius vnione quoad omnes suas partes cum vno eodemque subiecto: cum tamen partes caloris extensi per plura subiecta dispersæ sint: huc enim spectat vulgare dictum: *Virtus vnitæ fortior*.

33. Dices: ergo saltem vnio caloris intensi erit substantialiter perfectior vnione caloris extensi; cum calor intensus, & vnitus, magis perfectè operetur, quam calor extensus, prout etiam vnitus: consequens autem est absurdum: siquidem vnio intensiua, & extensiua, quamuis specie logica differant, vt sæpè sæpius in simili facti sumus; ceterum specie physica, & perfectionis gradu differre nequeunt, cum vtriusque extrema eiusdem perfectionis & speciei sint; qua ratione vnionem essentialiẽ hominis per totius corporis membra fusam, eiusdem vbique perfectionis esse, eiusdemque speciei physice edocebimus infra libro decimo.

34. Respondeo: quemadmodum plures homines plura pacis, & belli opera perfectissima exercere possunt, si quodammodo approximati sint, & in vnum exercitum, aut ciuitatem conflant; quæ tamen exercere non possent, si omnino separati, & distantes essent: quin tamen hinc se-

quatur, homines perfectius existere in loco cum prope se existunt, quam cum inuicem longissimis interuallis distant: ita similiter gradus caloris in eodem subiecto per intentionem vniti perfectius operabuntur, quam si diuersis subiectis per extensionem vniantur, quin propterea vniones intensiua & extensiua quoad perfectionem æquales esse debeant. Respondeo secundò: sicut calor extensus potuit esse intensus: ita similiter quamuis vnionem extensam potuisse esse intensam, siue caloris intensi vnionem, videlicet si cum aliorum graduum vnionibus respectu eiusdem subiecti coniuncta fuissent, atque adeo vniones intensas & extensas, per se loquendo, eiusdem perfectionis operationes respicere, & ad formam substantialem æque disponere posse, sicut ad earum æqualitatem oportet.

Quod diximus, gradus intensiōis esse æquales, necnon similes, assertores habet eos, quos supra cap. 1. ad finem retulimus. Quod verò asseruimus gradus intensiōis æquales esse tametsi diuersæ speciei, ac dissimiles sint, non paucis recentiorum philolophorum placuisse comperio.

CAPVT V.

Quid de inæqualitate graduum sentiendum sit?

35. Quarta nostræ sententiæ pars sit, gradus intensiōis inæqualis perfectionis esse posse, satque verisimile esse, quod de facto etiam eam inæqualitatem sortiantur. Hoc etiam solutione argumentorum perspicuum erit. Quapropter oppones primò. Gradus intensiōis sunt similes & eiusdem, non verò diuersæ speciei, ob ea argumenta, quæ supra capite secundo proposita sunt: partes similes nequeunt esse inæqualis perfectionis, sicut è conuerso res dissimiles non possunt esse æqualis perfectionis: vt patet in mysterio triados, in quo id mirabile est, quod cum dissimilitudine personarum earundem æqualitas cohareat. Verum huic argumento respondeo, negata maiori: iis de causis, quas supra capite tertio proposuimus.

Oppones secundò: cum subiectum redditur valde calidum; aut per gradus æquales calefit, & ita intensum habetur: aut per gradus inæquales; & tunc sublato primo gradu caloris, & remanente saltem diuinitus solo secundo gradu; vel subiectum manet tam calidum vt solius secundi gradus, ac antea per primum, & secundum; & sic intensio caloris non habet latitudinem gradualem, sed in solo vno gradu perfectiori consistet in huiusque præsentia gradus anteriores superfluent, quod tamen capite primo impugnatum manet: vel in eo euentu subiectum erit minus calidum, quam antea, & sic accessio gradus minus perfecti ad perfectiorem subiectum magis calidum efficit: ergo à fortiori gradus æqualis alteri simul cum illo subiectum magis calidum efficit. Respondeo, hoc argumento solum concludi, possibilem esse intentionem, quæ per gradus æquales fiat; at quod de facto ita ferere habeat, neutiquam eo conuinci.

Oppones tertio: si duo luminosa concurrant, vnumque in sphaera actiuitatis operetur; ambo certè in aliqua aëris parte intentionem lucem producent

producent, quàm si ibi alterum seorsum ab altero illuminaretur: ex eo quod duo luminosa prope se ponantur, neutrum eorum perfectiorem effectum producat, cum alterutrum alteri omnino extrinsecum sit: ergo intensior lux eo ipso perfectior non est. Rursus oppones quartò: & præcedens argumentum corroborabis. Si luminosum in opacum incidat, intensius quam antea operabitur, ut quidquid extensionis ei deperit, intensione lucis compensetur; at luminosum, eo quod in alicuius loci opacitatem incidat, perfectiorem quam antea lucem non producat: cur fortuitus ille euentus eius operationem perficiat? ergo intensior lux non est perfectior.

39. Ad prius tamen argumentum respondeo, negata eius minori: cum enim virtus omnis unita fortior sit; quid mirum, si duo luminosa, cum in eadè quasi actiuitatis sphaera uniuntur, perfectius quàm antea operentur? Sic etiam in opposita sententià octo gradus caloris seu similes, seu dissimiles sint, subiectū suum ad formam substantialem ignis ultimo disponunt. Quod si quatuor illorum in vno subiecto, & alij quatuor in alio existerent, ad eam ita non disponerent: ergo iam octo gradus caloris coniuncti ad effectum perfectiorem dispositiue concurrunt, quàm si seiuncti, ac distantes essent: idem ergo de duobus luminosis dici potest, ac debet. Ad secundum argumentum similiter respondeo, non esse mirum, quod luminosum in opacum incidens intensiue perfectius operetur quam antea: siquidem in tali euentu extensiue imperfectius operatur quam antea, ut est exploratum: nec video cur fortuitus ille euentus sit sufficiens occasio huius prioris, & non possit ei priori occasionem præbere.

40. Oppones quintò: si gradus essent inaequales in perfectione, & posteriores prioribus perfectiores essent; hoc ipso & maiori gratia, & dignitate personæ operantis, eius merita cæteris paribus crescerent: consequens est absurdum: ergo, &c. Maior probatur: namque si quis iustus gratulve ut duo, aliusque iustus, gratulve ut sex opus aliquod bonitatis moralis exerceant, ac minus iusto in præmium sui operis tertius gradus gratiæ conferatur, necesse quidem erit, ut magis iusto septimus gradus gratiæ conferatur, (aliquod enim augmentum gratiæ ei debetur, nullum autem septimo gradu minus esse potest:) at septimus gradus gratiæ est longè perfectior tertio gradui: ergo alteri maius præmium, quam alteri confertur: at non ob maiorem dignitatem operis, quàm utrobique æqualem esse supponimus: ergo solum ob maiorem dignitatem personæ operantis: ex hac igitur merita, & præmia crescunt.

41. Consequens autem minoris absurdum esse breuiter ostenditur: primò quia fieret, personam magis sanctam remissiue operantem plus semper mereri, quam hominem minus sanctum intensione operantem. Si enim duobus gradibus gratiæ, quos hic antea habebat, centum gradus per modum præmij addantur; certè mille gradibus, quos ille antea habebat, saltem vnicius gratiæ adijcitur: millesimus autem primus gratiæ gradus cæteris omnibus superioribus perfectior est. Secundò, quia si merita possunt semel crescere & maiori gratia, certè & gratia consequenti crescent. Si enim iusto alicui præceptum diligendi Deum in instanti imponatur, omnis eius iu-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

stitia, & gratia à dilectione Dei præcepto iniuncta dependet, velut à conditione sine qua non conseruaretur: quare est consequens dilectionem Dei; atque aded hac vel à nulla gratia; vel certè à gratia consequenti dignificabitur, magisque meritoria reddetur. Quod autem merita ex gratia consequenti crescere nequeant, videtur perspicuum: quia aliàs quiuis actus iusti esset magis, magisque in infinitum meritorius, atque innumerabiles gradus gratiæ obtineret: nam ratione gratiæ consequentis per modum præmij aliquid gratiæ amplius mereretur, & ratione etiam huius aliquid aliud, & sic absque vilo termino, vbi vnum gratiæ præmium alterius quasi meritum esset.

Ab hoc argumento Theologico breuiter quidem, proptè nostri instituti ratio postulat, me expedio. Atque in primis eius minor à multis satis probabiliter negari solet. Ex quorum sententia ad primam eius probationem dico, hominem minus Sanctū tanta intensione operari interdum posse, ut meritum hominis sanctissimi non solum æquet; sed etiam superet, itavt si hic vnum gratiæ gradum supra millesimum mereatur, fiat ut ille decem, aut cētum pluresve supra millesimum, ipsamque millesimum supra anteriores, quos habuit, mereatur. Ad secundam probationem ex iisdem Authoribus dico: cum iustus præcepto diligendi Deum vrgetur, eius gratia & iustitia per accidens est consequens dilectionem Dei: cuius signum est, quia si præceptum per accidens ignoraret, aut tale præceptum positum non esset, seorsum à dilectione illa Dei pristina gratia, & iustitia eius hominis ei facta tecta maneret; at gratia collata intuitu operis, & per modum præmij est gratia consequens per se, & non per accidens opus bonum: nisi enim præcederet opus bonū, in nullo euentu præmium gratiæ iusto conferretur: quocirca ex gratia consequenti per accidens dignificari potest meritum operantis; secus verò ex gratia consequenti per se: priorem autem dignificationem probant aduersarij: non verò posteriorem; ex qua sola processus in infinitum rectè sequi videtur.

42. Maior etiam argumenti propositio negari potest. Ad eius probationem respondeo, gradus gratiæ non esse indiuisibiles, proptè ab aduersariis falso supponitur, sed potius in infinitum diuisibiles: quare, cum iustus ut duo merito sui operis tertium gradum gratiæ obtinet, iustus ut sex æqualiter operans non meretur totum integrumque septimum gratiæ gradum, sed aliquas eius paucissimas partes: at plures secundi & imperfectiores gradus æquivalent fortasse paucis sexti, & perfectioris gradus, & ad æque claram, ac perfectam Dei visionem obtinendam deservire possunt; haud aliter ac plures argenti partes paucioribus auti in ordine ad vsum hominum æquivalent: unde vterque iustus inæqualiter talis, æqualiter tamen operans æquale præmium merebitur. In sententia etiam constituyente continuum omne ex solis indiuisibilibus finitis responderi potest, septimum gratiæ gradum, licet tertio perfectior sit, tamen non magis excedere sextum, quàm tertius secundum excedit: cum ergo non nisi pro mensura excessus aliorum supra alios gratiæ gradus hominem magis sanctum denominent; in eo verò quo æquales sunt, eum magis non sanctificant; alias

Z

alias intensio gratiæ per gradus æquales fieret: certe septimus gradus gratiæ, quæ est eius indiuisibilitas, totus & integer iusto vt sex collatus haud magis eius sanctitatem promouebit, quam sanctitas iusti vt duo æqualiter operantis per tertium gratiæ promouetur: ac proinde ambo æqualiter merebuntur. Summa est, quod præmium vtriusque est solus excessus tertij, & septimi gradus respectu aliorum superiorum: cum ergo excessus vtriusque gradus sit æqualis, præmium etiam vtriusque iusti æquale erit.

CAPVT VII.

De intensione actuum intellectus, & voluntatis absque additione graduum?

44.

Arbitor qualitates intentionales, cuiusmodi sunt actus intellectus, & voluntatis, absque additione graduum intendi, & absque eorundem detractioe remitti: sola videlicet actus imperfecti in alium indiuisibilem perfectiorem; aut perfecti in alium minus perfectum mutatione. Hæc, quæ quinta, & vltima nostræ sententiæ pars est, hunc in modum probatur. Si actus voluntatis additione graduum intendi posset, etiam actus inefficax voluntatis posset reddi efficax additione partium similium, aut dissimilium: consequens est absurdum: ergo & illud, ex quo sequitur. Sequelam probō: quia calor inefficax ad ignem, additione graduum redditur efficax ad productionem ignis: ergo si actus voluntatis graduum etiam capax est de inefficaci ad efficacem migrare poterit. Consequens autem absurdum esse manifestè hoc argumento suadetur: si quidem actus inefficax odij v.g. quantuis additione partium non redditur incompossibilis cum amore efficaci circa idem obiectum: ergo nec efficax: antecedens probatur: si quis haberet ex octo motibus octo actus inefficaces odij, siue nolitionis, adhuc cum hic omnibus componi posset actus efficax amoris, aut volitionis circa idem obiectum, vt experimento constat in eo, qui aduersus consilia plurimorum, quæ nonnullam vim ei afferunt, rem tamen quam dissuadent aggredditur: ergo a fortiori, esto circa idem obiectum, idemque motuum multiplicentur volitiones inefficaces, non obstante ea multiplicitate semper erunt compossibiles cum amore efficaci eiusdem obiecti.

45.

Arguo secundo: quia si actus intellectus additione graduum intendi posset, actus obscurus reddi posset clarus circa idem obiectum: consequens est absurdum ergo. Sequela probatur: quia lux remissa, & obscura additione graduum peruenit ad claritatem lucis intelsæ: actus intellectus est quædam lux, & claritas intentionalis: ergo si graduum capax est, eorum accessione obscuritatem cum claritate commutare poterit. Minor autem probatur: tum quia sequeretur fidem alicuius mysterij posse fieri notitiam eius euidentem; quod tamen aperte repugnat, cum fides obscuritatem essentialem habeat, & argumentum rerum non apparentium in scriptura definiatur: quocirca non magis fides in notitiam euidentem, quam animal rationale in irrationale transire potest: tum etiam quia actus naturalis additione partium nequit effici supernaturalis, vt nemo non dabit: idem

igitur dicendum est de fide, & visione beata: sic vt enim actus naturalis & supernaturalis à diuersis principiis oriuntur, & ad diuersos status attinent: alter nimirum à principio supernaturali; alter à principio naturali: alter ad statum gratiæ; alter ad statum naturæ; sic fides, & visio Dei ita instituta sunt, vt altera ad statum viæ, altera ad statum patriæ attineat: & vna à lumine fidei; alia verò à lumine gloriæ oriatur.

46.

Arguo tertio. Deus etiam obiectum creatum modo inefficaciter; modo remissè, modo intensè amat: at non per additionem, aut detractioem graduum realiter distinctorum: idem ergo de voluntate creata dici poterit. Dices, ex eo quod Deus non discurret ab vno actu ad alium inferri nequit, nos etiam discursus expertes esse: ergo similiter ex eo quod amor diuinus modo efficax, modo inefficax, modo maior, modo minor respectu alicuius obiecti sit absque additione, aut detractioe graduum perperam inferitur, id ipsum de actibus nostræ voluntatis dicendum esse. Respondéo, imperfectionem discursus absque vilo discursu vel sola experientia in nobis compertam esse, cum tamen intensio gradualis actuum nostri intellectus, & voluntatis nulla experientia, ac nulla etiam ratione colligi possit: proinde, &c.

47.

Quapropter quarto & vltimo argumentor. Rationes, quibus probari consuevit, qualitates physicas additione graduum intendi, eorumque detractioe remitti, in actibus intellectus nullam vim habent: cuiusmodi ergo multiplicitas graduum tanquam superuacanea reici debet. Antecedens probatur: namque in primis, quod ex intensioe qualitatis physice minimè graduale sequitur, solum esse destructiuum lucis, & ignem caloris, id in intellectu, & voluntate inconueniens non est, sed potius necessariū: si quidem voluntas pro inata sibi libertate modò actum aliquem producere, modò destruere potest: intellectus etiam ad productionem, & destructionem suorum actuum, tametsi liber non sit, indifferens tamen est. Deinde quod ex intensioe caloris neutiquam graduale deducitur, calorem intensum aquæ remitti non posse; videlicet quia calor remissus nec ab aqua, nec ab alia causa denuo produci potest: hoc, inquam, in intellectu, & voluntate non sequitur: si quidem, cum voluntas remissius quam antea, amat, ipsa morem minus perfectum efficit, & intellectus etiam actum magis clarum cum minus claro commutare potest. Tandem, quamuis experientia nobis constet, alterationem intensiuam, & continuam, nouumque calorem in subiecto absque vlla interruptione semper produci, at quod nouos intelligendi, & amandi actus continuo producamus quoniam experimento nobis constare poterit: cum inopia spirituum animalium exercitium intelligendi, & amandi crebro interrumpi faciat, & si quando continuatur, non tam nouorum actuum productio, quam priorum conseruatio continuata esse videtur.

48.

Et quidem maiorem claritatem actuum intellectus, quam nos eorum intensioem ex communis antiquorum, & recentiorum Doctorum loquendi modo, appellauimus, haud fieri additione gradus ad gradum, sed mutatione vnius cognitionis in aliam specificè diuersam, & perfectiorem tuerent nobiscum Salas 1. 2. tom. 2. tract. 10. disput. 1. sect. 2. num. 4. & disput. 2. sect. 4. num. 8. ac Pet. VVading. de Incarnat. disput. 6. dub. 3. §. 4.

Quamuis